

The Glories of Thai Crafts

Past . Present . Future

ทนายช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2565

ประเภทเครื่องทอ (ผ้าทอเกาะยอ)

จกกลณี สุวรรณพรรค

นางสาวจกกลณี สุวรรณพรรค ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2565

ประเภทงาน : เครื่องทอ (ผ้าทอเกาะยอ)

จกกลณี สุวรรณพรรค (59 ปี)

ผ้าทอเกาะยอ ลายเกล็ดปลาชี่ดั่ง เป็นลายผ้า
ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีใคร
ทำได้ในเกาะยอ

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา

เกิดการซึมซับการทอผ้าจากลุงกริม สีนธรัตน์ (ครูศิลป์ของแผ่นดิน ปี 2560) ได้เห็นการทอผ้ามาตั้งแต่เด็กและสนใจการทอผ้ามากจึงได้ฝึกฝนจากลุงจุดเริ่มคือการทอ 2 ตะกอ 4 ตะกอ 6 ตะกอ และ 8 ตะกอ ใช้เวลา 5-6 ปีจนเกิดความชำนาญ และรักอาชีพทอผ้า เพราะเป็นงานที่ทออยู่กับบ้าน ต่อมาได้คิดดัดแปลงลวดลายต่างๆ ที่แปลกใหม่ไปจากลายดั้งเดิมและสอนการทอผ้าให้กับผู้อื่นที่สนใจในหมู่บ้านด้วย ปัจจุบันทำงานด้านนี้เป็นระยะเวลา 40 ปี

ภูมิปัญญาที่สะท้อนทักษะเชิงช่าง

ผ้าทอเกาะยอ เป็นผ้าทอที่มีสีสันสวยงาม ทนทาน ดูแลรักษาง่าย สามารถใช้ได้ทั้ง 2 ด้าน ซึ่งมีเทคนิคการทอ ดังนี้

1. กรอด้าย
2. เดินด้าย
3. สอดพื้นหวีในกระบวนการที่ขึ้นม้วนเส้นด้ายเราต้องมีผู้ช่วยหลายๆ คน (ขั้นตอนนี้ไม่สามารถทำคนเดียวได้)
4. เข้าก๊ีบ เก็บลาย
5. ทำตะกอ
6. ผู้เท้าเหยียบ
7. เริ่มทอผ้าให้เป็นผืน

การเก็บลายเป็นขั้นตอนที่ยากเนื่องจากขั้นตอนนี้ต้องนับเส้นด้ายจะต้องนับคนเดียวผู้ทอจะต้องใช้สมาธิหากเก็บลายผิดจะทำให้ชิ้นงานผิดทั้งหมด

เอกลักษณ์ผลงานที่โดดเด่น

แกะลายผ้าคลุมธรรมมาสน์ เป็นผ้าลายโบราณซึ่งคุณจงกลณีสามารถแกะได้ตามแบบฉบับของโบราณ

ลายเกล็ดปลาซั้ง ปัจจุบันยังไม่มีใครทำได้ในเกาะยอ เป็นลายผ้าดั้งเดิมของเกาะยอ แต่เพิ่มเทคนิคการทอโดยใช้เส้นด้ายหลายๆเส้นทอตามแบบโบราณ แต่เพิ่มความมีมิติของเกล็ดปลา

การพัฒนาสร้างสรรค์ปรับประยุกต์ หรือต่อยอดผลงาน

- กระเป๋าที่ใส่กระดาดาชิชชู สมุดไดอารี่ พวงกุญแจ เล็กๆ เลื่อ ซึ่งคุณจงกลณีมีส่วนช่วยในการออกแบบลวดลายต่างๆบนผ้าเพื่อนำไปแปรรูปเป็นสินค้าอื่นๆโดยเฉพาะ ทำผ้าให้มีลวดลายแปลกใหม่จากการทอแบบเดิมๆจากสีเดียวให้เป็นหลายๆสี เช่น ทำย่ามสำหรับขายวัยรุ่นก็ทำสีสันทันให้สดใส ถ้าจะขายผู้สูงอายุก็จะทำสีเรียบๆ
- มีการปรับการเส้นใยในการทอจากเดิมคือเส้นใยโทเรมาเป็นการผสมเส้นใยประดิษฐ์อื่นร่วมด้วย เช่น เส้นฝ้ายเมอร์ซิไลซ์ จึงทำให้เนื้อผ้าบางเบาขึ้น ใส่แล้วไม่ร้อน เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของลูกค้าเนื่องจากแบบเดิม ผ้าที่ทอออกมาจะมีเนื้อหนาแน่น ใส่แล้วร้อน

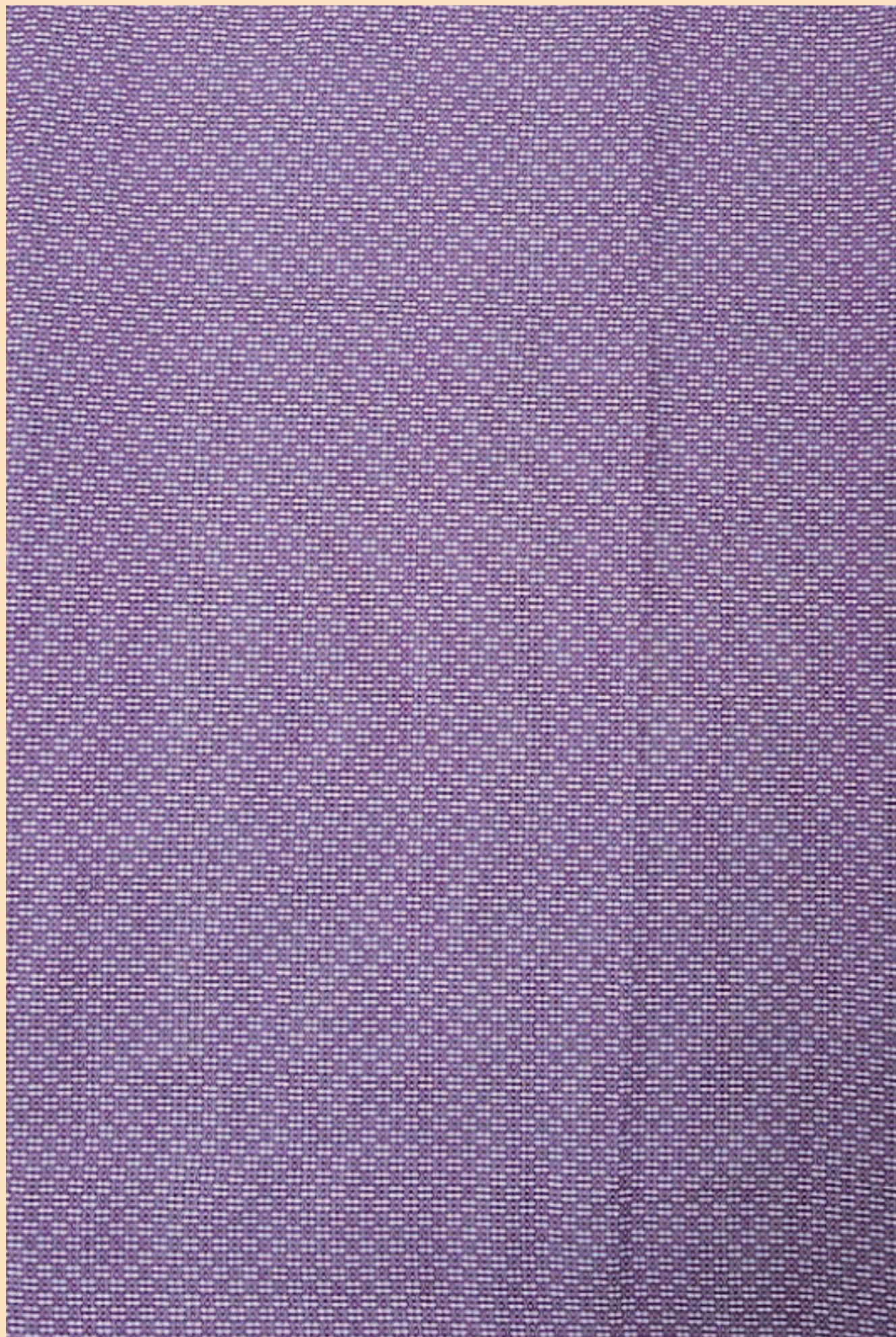

ความมุ่งมั่นตั้งใจในการอนุรักษ์ สืบทอดในงานศิลปหัตถกรรม

ต้องการสืบทอดให้กับผู้ที่สนใจ และถ่ายทอดให้คนรุ่นหลัง เห็นว่าการทอผ้าไม่ใช่งานที่ทำได้ง่ายๆ ช่างทอผ้ามีเกียรติ ไม่ได้ใช้แรงงานการที่จะเป็นช่างทอต้องความตั้งใจใช้วิญญานในการทอ ปัจจุบันคุณจงกลณีได้สอนสามเณรและผู้สนใจ เพื่อต้องการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ผ้าทอคงอยู่ต่อไป สำหรับผู้ที่สนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ที่กลุ่มอีกทั้งได้มีส่วนร่วมทำงานวิจัยกับสถาบันการศึกษา ร่วมค้นหาลายผ้าโบราณของเกาะยอ เพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์ให้ลายผ้าโบราณเกาะยอคงอยู่ต่อไป

เกียรติบัตรหรือรางวัลที่เคยได้รับ (บางส่วน)

- รางวัลผ้าทอไทยสไตส์สากล ปี 2546
- รางวัลหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่น ปี 2557
- ประกาศนียบัตรขึ้นทะเบียนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ปี 2557
- รางวัลชนะเลิศโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีสงขลา ปี 2561
- รางวัลชนะเลิศอันดับ 2 โครงการประกวดผ้าสืบสานอนุรักษ์ศิลปผ้าถิ่นไทย ปี 2563
- รองชนะเลิศอันดับ 2 การประกวดผ้าสืบสานอนุรักษ์ศิลปผ้าถิ่นไทยดำรงไว้ในแผ่นดิน ประเภทผ้าเอกลักษณ์จังหวัดสงขลา ปี 2563

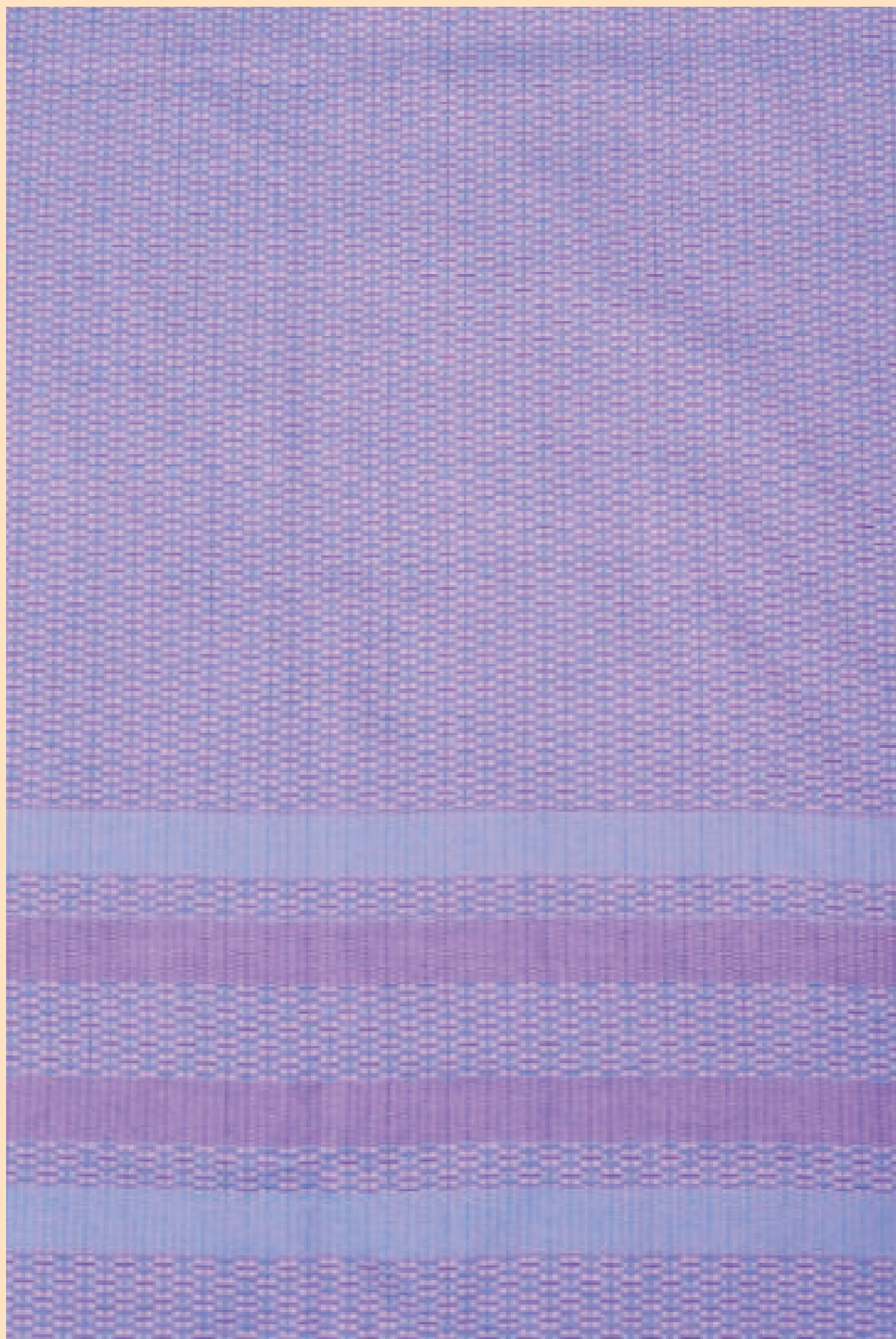

“

กว่า 40 ปี ของการทอผ้า เริ่มต้นจากการเรียนรู้ การทอผ้าจากลุงกริม สินธุรัตน์ (ครูศิลป์ของแผ่นดิน ปี 2560) ได้เห็นการทอผ้ามาตั้งแต่สมัยยังเด็ก จึงขอฝึกฝนจากลุงกริม จนเกิดความชำนาญ และ รักในอาชีพทอผ้า ต่อมาได้ดัดแปลงลวดลายต่างๆ ที่แปลกใหม่ไปจากลายดั้งเดิม โดยผสมผสาน ภูมิปัญญาโบราณ และประยุกต์ พัฒนา ต่อยอด ด้วยแนวคิดใหม่ๆ ให้มีความร่วมสมัย จนสร้างผลงาน และเผยแพร่ให้คนทั่วไปได้รู้จักมากขึ้น

”

The Glories of Thai Crafts

Past . Present . Future

